

dr Danuta Patkaniowska
kierownik Oddziału Opracowania Przedmiotowego
Zbiorów Nowych Biblioteki Jagiellońskiej

Wystąpienie w czasie spotkania „Milion Rekordów Bibliograficznych w KKZBUJ”

22 maja 2013 r., sala konferencyjna BJ

Miło mi Państwa powitać w imieniu tych, którzy – już od ponad 20 lat - tworzą pola 600 rekordu bibliograficznego tj. pracowników opracowania rzeczowego zbiorów – Oddziału Opracowania Przedmiotowego Zbiorów Nowych BJ. Do tej pory nasz zespół wprowadził do rekordów bibliograficznych 435580 rekordów khw haseł przedmiotowych. Jak wiadomo, praca nasza jest dwutorowa – z jednej strony wprowadzamy charakterystyki wyszukiwawcze do opracowywanych dokumentów, z drugiej – tworzymy nadal słownictwo języka KABA. Jhp KABA, choć w ciągu minionych 20 lat wzbogacił się o ponad 482 tysięcy terminów, a liczba haseł przedmiotowych rozwiniętych w NUKAT przekroczyła już milion (1 175 826), nadal jest uzupełniany o nową terminologię z poszczególnych dziedzin wiedzy, o nowe nazwy osobowe, nazwy instytucji, nazwy geograficzne itp.

Dziś może to wydawać się nieprawdopodobne, ale początki języka KABA miały miejsce bez komputera; przez kilka lat słownictwo było tworzone na podstawie kolejnych wydań RAMEAU na mikrofiszach - w wersji papierowej; konstruowane poprzez żmudne tłumaczenie poszczególnych terminów z języka francuskiego i angielskiego, ustalanie ich relacji, często w toku burzliwych dyskusji i konsultacji ze specjalistami z UJ, z pomocą słowników i encyklopedii (jeszcze tradycyjnych, nie elektronicznych) oraz tradycyjnych maszyn do pisania. Od początku przyjęto zasadę, iż hasła języka KABA tworzą specjaliści z różnych dziedzin, mogący lepiej wykorzystać wiedzę w pracy nad szczegółową terminologią naukową.

W ciągu minionych lat nasz język KABA ulegał licznym modyfikacjom, zmieniały się także formy i procedury współpracy z NUKAT oraz tryb organizacji pracy w Oddziale. Myślę, że będzie okazja za kilka miesięcy, gdy będziemy obchodzić 20-lecie komputeryzacji w BJ i języka KABA, bardziej szczegółowo o tym Państwu opowiedzieć. Z tamtych pierwszych lat tworzenia języka KABA i początków komputeryzacji w Bibliotece Jagiellońskiej pozostało wspomnienie ogromnego zaangażowania oraz odczucia szczególnej misji i zapału związanego z udziałem w nowatorskich w Polsce pracach. Mamy poczucie, iż coś trwałego (pomimo zmieniającego się świata i technologicznego „przyspieszenia”) po nas w historii szacownej Biblioteki Jagiellońskiej pozostanie...

Do podsumowań naszej pracy i wspomnień będzie jeszcze okazja wrócić za kilka miesięcy, a na razie pozwolę sobie przeczytać Państwu mój wiersz okolicznościowy pt. „Mysz biała”, nawiązujący do początków jhp KABA. Termin *Mysz biała* był pierwszym hasłem przedmiotowym utworzonym w jhp KABA w Bibliotece Jagiellońskiej.

Mysz biała

Kiedy
20 lat temu
Mysz biała
decyzją pani Teresy
inicjatorki języka KABA
wyskoczyła
ze starego schematu klasyfikacji systematycznej
oraz
z encyklopedii
stojącej na regale
na owalny stół
starej pracowni
Oddziału Opracowania Przedmiotowego
Biblioteki Jagiellońskiej
ku zdumieniu
zaintrygowanych i pełnych pasji
bibliotekarzy
i po burzliwych dyskusjach
wskoczyła w gniazdo
hasła wzorcowego
pilnowane przez francuskich i angielskich strażników
RAMEAU i LCSH
wraz z terminami
bliskoźnacznymi
nadrzędnymi
podrzędnymi
skojarzonymi

Kiedy potem
Mysz biała
przeskakiwała po klawiszach
starej maszyny do pisania
by w postaci
kartki formatu A5
podróżować do Warszawy
w wielkiej torbie
'szefowej' – pani Zofii
w towarzystwie kilkudziesięciu haseł
do walidacji
w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego

Kiedy potem
Mysz biała
zdumiona widokiem
komputerowej myszy
trafiła na biały ekran

komputera HP Vectra
by znaleźć się
w indeksie haseł przedmiotowych
między
Myszą leśną
i
MySQL (oprogramowanie)

Kiedy wreszcie
Mysz biała
znalazła się
w polach 600
rekordów bibliograficznych
katalogowanych dokumentów
a potem
w NUKAT i w innych katalogach
w Polsce i na świecie
ku radości
kochanych czytelników
jako informacja o książkach
dotyczących *Mus musculus (albino)*

Nie przypuszczała
Mysz biała
że po 20 latach
w sali konferencyjnej
Biblioteki Jagiellońskiej
w miłym otoczeniu
dyrekcji i katalogujących bibliotekarzy
będzie świętować
powstanie
milionowego rekordu bibliograficznego
w katalogu Biblioteki Jagiellońskiej
oraz
znaczenie swojego historycznego skoku
z półki starej pracowni
w krainę nowych technologii

Danuta Patkaniowska

Kraków 22.05.2013 r.